

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/29/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200142
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2018200142.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: C.. K. M., narodený XX. O. XXXX, bytom vo X. Č.. XX, právne zast.: JUDr. Tomášom Pavlovičom, advokátom a konateľom Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Trnave, Hlavná č. 31, IČO: 36 865 281, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z 19. februára 2018, Číslo: 27168-8/2018-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 06. mája 2019, č.k. 44Sa/10/2018-73, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo 06. mája 2019, č.k. 44Sa/10/2018-73 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z 19. februára 2018, Číslo: 27168-8/2018-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava z 23. októbra 2017, číslo 24343-12/2017-BAM. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán rozhodol podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že žalobca, ktorý bol uznaný za dočasne práceneschopného odo dňa 02. februára 2017, nemá nárok na úrazový príplatok v dôsledku úrazu z 31. januára 2017.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 8 ods.

1,4,5,6,7, § 83, § 85, § 195 zákona č. 461/2003 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nakoľko sa v priebehu konania nepodarilo žalobcovi preukázať, že úraz, ktorý mal utrpieť dňa 31. januára 2017 bol pracovným úrazom, v dôsledku ktorého bol uznaný za dočasne práceneschopného, nebola splnená jedna zo základných podmienok priznania nároku na úrazový príplatok. V súvislosti s námietkami, ktoré podal právny zástupca žalobcu, súd dospel k záveru, že v danom prípade je základným problémom, ktorý je potrebné vyriešiť, otázka, či úraz, ktorý bol dôvodom dočasnej práceneschopnosti žalobcu a ktorý mal žalobca utrpieť dňa 31. januára 2017 je pracovným úrazom alebo nie. K námietke právneho zástupcu žalobcu, ktorý opiera svoje odvolanie o nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. septembra 2014, sp. zn. I. ÚS 87/2014 súd uviedol, že v danom prípade nejde o rovnaký prípad u žalobcu, ako bol riešený v tomto konaní, nakoľko v tomto konaní Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava vykonala rozsiahle dokazovanie, zohľadnila aj iné dôkazy, ktoré predložil žalobca a súd dospel k záveru, že práve žalobca svojím nedostatočným podaním a predložením dôkazov zapríčinil, že sociálna poisťovňa rozhodla o zamietnutí jeho žiadosti na úrazový príplatok, nakoľko sám žalobca si uplatnil žiadosťou z 24. apríla 2017 nárok na úrazový príplatok, týmto úkonom vyvolal začiatok dávkového konania, ktoré je ovládané dispozičnou zásadou a nie zásadou oficiality. V nadväznosti na túto skutočnosť bolo povinnosťou žalobcu uniesť dôkazné bremeno na tvrdenie určitej skutočnosti a musí sám túto skutočnosť preukázať.

4. V tejto súvislosti krajský súd dal do pozornosti tú skutočnosť, že v danom prípade je tvrdenie žalobcu a jeho právneho zástupcu rozporuplné z toho titulu, že úraz sa mal stať podľa nahlásenia žalobcu dňa 31. januára 2017, avšak z lekárskej správy, o ktorú opiera žalobca svoj nárok a ktorá bola podaná U. M. vyplýva, že v tejto lekárskej správe z 02. februára 2017 je uvedené cit.: „včera večer si buchol pravý členok v práci“. Keďže táto lekárska správa bola vypracovaná 02. februára 2017, mal sa stať pracovný úraz 01. februára 2017, teda nie 31. januára 2017, tak ako bol nahlásený žalobcom pri podaní žiadosti o priznanie úrazového príplatku. Ide o dôležitú skutočnosť, ktorá znamená pochybnosti o čase, kedy došlo k úrazu, ktorý mal za následok dočasnú práceneschopnosť žalobcu. Aj zo stanoviska právneho zástupcu žalobcu zo 06. júla 2017 vyplýva, že žalobca mal deň po vzniku pracovného úrazu 01. februára 2017 oznámiť telefonicky zamestnávateľovi pracovný úraz. Je teda zrejmé, že skutočnosti, ktoré boli uvedené v žiadosti o priznanie úrazového príplatku, ako aj z ďalších dokladov, ktoré predkladal právny zástupca žalobcu sú rozdielne, najmä čo sa týka otázky času vzniku úrazu, ktorý bol dôsledkom pracovnej neschopnosti žalobcu.

5. Krajský súd tiež ako nedôvodnú vyhodnotil námietku nedostatočne zisteného skutkového stavu, nakoľko už prvostupňový správny orgán vykonal rozsiahle dokazovanie, ktoré bolo v odvolacom konaní doplnené aj stanoviskom zamestnávateľa, pričom z týchto dôkazov bolo jednoznačne preukázané, že sú tu vážne pochybnosti, či nahlásený úraz, ktorý žalobca mal nahlásiť až prvýkrát 02. februára 2017 počas návštevy lekára U. M. bol skutočne pracovným úrazom, tak ako to tvrdí žalobca. Žalobca síce žiadal vypočutie spoluzamestnanca C. N., avšak podľa názoru súdu, ani tento dôkaz by nebol dôkazom, ktorý by mohol odstrániť pochybnosti o tom, kedy malo prísť k úrazu, ktorý mal byť podľa názoru žalobcu považovaný za pracovný úraz. Krajský súd sa stotožnil s argumentáciou žalovanej, že v danom prípade ide o spor medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ktorý je možné riešiť len v občiansko-súdnom konaní. Žalovaná poukázala v danom prípade aj na judikatúru, ktorá rieši túto otázku a z ktorej jednoznačne vyplýva, že pokiaľ sociálna poisťovňa neuzná úraz ako pracovný úraz, riešenie otázky sporu medzi zamestnávateľom a zamestnancom je v kompetencii všeobecného súdu.

6. Vyjadril súhlas s tvrdením právneho zástupcu žalobcu, že ak sociálna poisťovňa rozhoduje o priznaní úrazovej dávky, čo patrí nepochybne do jej právomoci, musí v rámci predbežnej otázky vysporiadať sa so skutočnosťou, či došlo k pracovnému úrazu, keďže pracovný úraz je v takom prípade rozhodnou skutočnosťou a jednou z materiálnych podmienok na priznanie úrazovej dávky. V tomto smere žalovaná, ako aj prvostupňový správny orgán sa s touto otázkou aj predbežne vysporiadali, vyhodnotili predložené

dôkazy, pričom posúdil v rámci predbežnej otázky, že daný úraz, ktorý utrpel žalobca a ktorý bol dôvodom jeho dočasnej práceneschopnosti, nevyhodnotil ako pracovný úraz. Výkonanie dokazovania v takom rozsahu, ako naznačil právny zástupca žalobcu a ktorého nevykonanie namietal, bolo nad rámec kompetencie správnych orgánov rozhodujúcich o sociálnych dávkach.

7. Podľa názoru krajského súdu, prvostupňový správny orgán, ako aj žalovaná nevyhodnotili úraz ako pracovný úraz, a to na základe zisteného skutkového stavu, z ktorého vyplýva, že zamestnávateľ žalobcu D.I.SEVEN, a.s. neevidoval udalosť ako pracovný úraz, ďalej svedkyňa p. F. potvrdila, že nebol pracovný úraz v deň, kedy mal vzniknúť zapísaný v knihe evidencii služieb, úraz nebol bezprostredne nahlásený žiadnou osobou po jeho vzniku, ale následne bol nahlásený až odstupom dvoch dní u lekára, ktorého navštívil žalobca, a teda neboli splnené podmienky v zmysle ustanovenia § 17 ods. 1 písm. a/ zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 124/2006 Z.z.“), podľa ktorého je zamestnanec povinný bezodkladne oznámiť zamestnávateľovi vznik pracovného úrazu, ktorý utrpel a takáto povinnosť sa vzťahuje aj na osoby, ktoré sa o pracovnom úraze dozvedeli. Sociálna poisťovňa vykonala aj šetrenie prostredníctvom zamestnávateľa žalobcu, z ktorého bolo zistené, že žiadne zápisy o pracovnom úraze neboli do 03. februára 2017 zaznamenané v knihe služieb, keďže v tento deň bola vykonaná kontrola a takýto záznam sa v tejto knihe nenachádzal.

8. Vzhľadom na uvedené, krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

9. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 168 SSP tak, že úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal, nakoľko u žalovanej ide o orgán štátnej správy, ktorému možno priznať trovy konania len vo výnimočnom prípade, pričom takéto dôvody v predmetnom konaní neboli zistené.

II.

10. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

11. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP), rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

12. Vo vzťahu k záveru súdu, podľa ktorého sa mal v zmysle lekárskej správy U.. M. stať pracovný úraz dňa 01. februára 2017, a nie 31. januára 2017, tak ako bol nahlásený žalobcom pri podaní žiadosti o priznanie úrazového príplatku, žalobca uviedol, že v tomto smere krajský súd rozhodol na základe nových skutkových zistení. Dodal, že súd nariadil pojednávanie na deň 06. mája 2019, ktorého sa žalobca nezúčastnil. Na predmetnom pojednávaní sa žalovaný vyjadril, že zotrúva na svojich písomných vyjadreniach, pričom však neuviedol, žiadne nové zistenia, zároveň súd nevykonala na pojednávaní žiadne dôkazy, avšak svoje rozhodnutie opieral práve o iný argument získaný na základe nových skutkových zistení, a to, že existuje rozpor medzi lekárskou správou U.. M. a tvrdením žalobcu o čase vzniku pracovného úrazu. K uvedeným zisteniam prišiel súd na základe svojich zistení, avšak nevykonala dôkaz v rámci pojednávania, a teda porušil § 124 ods. 1 a § 125 SSP. V prípade, ak by súd vykonala riadne dokazovanie, uvedený rozpor mohol byť zo strany žalobcu odstránený, nakoľko je evidentné, že zo strany U.. M. išlo o zrejmu chybu v písaní. Navyše žalobca žiadal už v rámci správneho konania vypočuť svedkov C.. N. a U.. B., ktorí by mohli potvrdiť existenciu pracovného úrazu. Z toho dôvodu považoval rozsudok krajského súdu za príliš formálny, keďže rozsudok súd odôvodnil iba na základe formálnej chyby v písaní s tým, že tento rozpor mohol byť jednoducho odstránený na základe výsluchu svedkov.

13. Ďalej namietal, že krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkami žalobcu, ktorý v nich namietal nedostatočne zistený skutkový stav, keď mu nebolo umožnené dokazovanie

prostredníctvom výsluchu jeho spolupracovníka C.. N., pričom len uviedol, že uvedený výsluch by nemohol odstrániť pochybnosti, kedy by malo prísť k vzniku úrazu, a to bez toho, aby riadne tento svoj záver odôvodnil, a to najmä ohľadom toho, prečo výsluch navrhovaného svedka, ktorému bol počas pracovnej zmeny ohlásený pracovný úraz, nebol spôsobilý odstrániť pochybnosti o čase vzniku pracovného úrazu. Dodal, že krajský súd riešil len čas vzniku pracovného úrazu, avšak výsluch C.. N. mohol potvrdiť existenciu pracovného úrazu, respektíve aj čas jeho vzniku. Skutočnosť, že sa krajský súd nezaoberal navrhovanými dôkazmi, v zmysle judikatúry a nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť rozhodnutia, ale súčasne aj jeho protiústavnosť.

14. Podľa svojvoľného hodnotenia dokazovania krajským súdom sama skutočnosť, že zamestnávateľ neeviduje pracovný úraz je dostatočná na to, aby dospel k záveru, že k pracovnému úrazu nedošlo, t.j. v zmysle inštrukcie krajského súdu neevidovanie úrazu zamestnávateľom je cestou k zamedzeniu prístupu zamestnanca k úrazovej dávke.

15. Krajský súd tiež opomenul existenciu § 195 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania. Krajský súd túto normu opomenul a podľa jeho posúdenia skutočnosti, ktoré mali byť zistené z navrhnutých dôkazov sú nad rámec kompetencie správnych orgánov rozhodujúcich o sociálnych dávkach. Tento záver súdu je nezrozumiteľný, respektíve žalobca musí hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú. Podľa názoru súdu, že pokiaľ sociálna poisťovňa neuzná úraz ako pracovný, riešenie otázky sporu medzi zamestnancom a zamestnávateľom je v kompetencii všeobecného súdu, nakoľko tento názor odporuje zmyslu a účelu existencie úrazového poistenia ako verejného poistenia v prípade škody na zdraví spôsobenej pracovným úrazom, ktorá je zo svojej podstaty nesporovým konaním a zamestnávateľ nie je účastníkom tohto konania. Krajský súd opomenul § 8 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého pracovný úraz je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré

- a/ zamestnanec zamestnávateľa podľa §16 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi,26)

- b/ fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2 utrpela pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

16. Určenie existencie pracovného úrazu civilným súdom nemá žiaden vplyv na konanie o úrazových dávkach podľa zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý je, čo sa týka definície „pracovného úrazu“ samostatnou sústavou, v rámci ktorej skúma splnenie podmienok na priznanie dávky, vrátane existencie pracovného úrazu, iba a výlučne orgán rozhodujúci o úrazovej dávke. Žalobca nemá možnosť žalovať o určenie existencie pracovného úrazu podľa zákona č. 461/2003 Z.z. pred civilným súdom. Sociálna poisťovňa nemôže v konaní o úrazových dávkach vychádzať z rozhodnutia civilného súdu o existencii pracovného úrazu v zmysle Zákonníka práce (§ 198 zákona č. 461/2003 Z.z.), keďže v konaní je pre ňu určujúci pracovný úraz v zmysle § 8 zákona č. 461/2003 Z.z.; pojem pracovný úraz je zadefinovaný v základných pojmoch tohto zákona, a nie Zákonníka práce. Z toho dôvodu nie je jasné, na základe čoho požaduje krajský súd od žalobcu podanie žaloby o určenie pracovného úrazu podľa Zákonníka práce.

17. Ďalej žalobca na podporu vyššie zmieňovaného poukázal aj na § 14 Zákonníka práce, podľa ktorého spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávnych vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy s tým, že spor o určenie existencie pracovného úrazu nie je sporom o nároku z pracovnoprávneho vzťahu, ale sporom o určenie existencie právnej skutočnosti, t.j. odkaz žalovanej a krajského súdu na podanie žaloby je mimo rozsah tohto ustanovenia. Civilný súd ako predbežnú otázku v prípade sporu o nárok z pracovnoprávneho vzťahu rieši existenciu pracovného úrazu v zmysle Zákonníka práce, pokiaľ žalobca nežaluje o priznanie nároku neexistuje naliehavý právny záujem na určení existencie pracovného úrazu (právnej skutočnosti), respektíve v zmysle § 137 Civilného

sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“; pozn. súdu) iba určenie právnej skutočnosti, nevyplýva z osobitného predpisu. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány s tým, že určenie existencie pracovného úrazu podľa § 8 zákona č. 461/2003 Z.z. nie je súkromnoprávnym sporom, alebo ktorý je možné prejednať civilným súdom podľa CSP, ale skutočnosťou upravenou ako základný pojem úrazového poistenia, ktoré je súčasťou sociálneho poistenia ako časti verejnej dávkovej schémy a spor o jeho existenciu, respektíve jeho zistenie je úlohou Sociálnej poisťovne. Podľa § 172 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v konaní vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov právnych vzťahov sociálneho poistenia a účastníkov právnych vzťahov starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom Sociálna poisťovňa. Určenie existencie pracovného úrazu podľa § 8 zákona č. 461/2003 Z.z. je vo výlučnej kompetencii Sociálnej poisťovne s tým, že toto určenie je predmetom skúmania a dohľadu zo strany súdnej moci v správnom súdnictve, inak je celý systém úrazového poistenia nefunkčný, keď Sociálna poisťovňa nie je schopná záväzne rozhodovať o základnej skutočnosti, ktorá je základným kameňom dávkového konania.

18. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej a súčasne zruší rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a vec vráti prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie, alternatívne rozsudok krajského súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

19. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním z 09. júla 2019.

20. V plnom rozsahu sa stotožnila s právnym názorom krajského súdu; námietky uvádzané v kasačnej sťažnosti považovala za nedôvodné. Má za to, že ak zamestnávateľ neuzná úraz poškodeného za pracovný a poškodený ako zamestnanec s týmto záverom nesúhlasí, ide o pracovnoprávny spor, o ktorom v zmysle § 316 ods. 1 CSP rozhodujú súdy. Ak by Sociálna poisťovňa sama vykonala dokazovanie a autoritatívne rozhodla o charaktere úrazu, nahrádzala by tým rozhodovaciu činnosť súdu, na čo Sociálna poisťovňa nemá právomoc. Navyše rozhodnutím o tejto spornej skutočnosti by zaviazala k právam, a najmä k povinnostiam, aj samotného zamestnávateľa, ktorý však nebol účastníkom dávkového konania, v dôsledku čoho nemal práva spojené s týmto procesným postavením. Poukázala na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011, sp. zn. 9Sžso/44/2011 a sp. zn. 9Sžso/14/2011 podľa ktorých cit.: „ (...) Vyhlásenie zamestnávateľa o vzniku pracovného úrazu je pre žalovanú pri posudzovaní nároku na dávku úrazového poistenia záväzná, pokiaľ neuplatní neplatnosť tohto právneho úkonu žalobou na súde. (...) O otázke, či ide alebo nejde o pracovný úraz Sociálna poisťovňa nie je oprávnená rozhodovať. (...) Riešenie takej otázky ako základu pre posúdenie nároku na dávku úrazového poistenia, spadá do právomoci všeobecného súdu v občianskoprávnom konaní.“, prípadne rozsudok z 29. novembra 2017, sp. zn. 9Sžso/1/2016 podľa ktorého cit.: „ (...) V prípade sporu o charaktere úrazu patrí do právomoci všeobecného súdu v občianskom právnom konaní podľa 1,2,3 časti Občianskeho súdneho poriadku, resp. od 01.07.2016 podľa Civilného sporového poriadku.“

21. Uviedla, že v tomto konaní vznikol spor o tom, či žalobca vôbec utrpel pracovný úraz a nie o tom, kedy žalobca utrpel pracovný úraz. Žalobcovi sa v konaní nepodarilo preukázať, že k vzniku pracovného úrazu došlo, jediný dôkaz, na ktorý poukazuje žalobca je lekárska správa z 02. februára 2017, v ktorej je uvedené, že žalobca cit.: „včera večer si buchol pravý členok v práci“, čo však v žiadnom prípade nedokazuje, že žalobca utrpel pracovný úraz. Ošetrujúci lekár sa nenachádzal na pracovisku a do predmetnej lekárskej správy uviedol iba to, čo subjektívne komunikoval žalobca, čo však nemožno považovať za relevantný dôkaz o existencii pracovného úrazu. Podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z.z. je pre priznanie nároku na úrazový príplatok potrebné uznanie dočasnej pracovnej neschopnosti v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. V prípade žalobcu nebola splnená ani jedna podmienka, keďže žalobca nebol uznaný za dočasne práceneschopného v dôsledku pracovného úrazu, pričom v

konaní nebolo ani preukázané, že žalobca dňa 31. januára 2017 utrpel pracovný úraz. Žalovaná v tejto súvislosti vyčerpala svoje dôkazné možnosti a poučila žalobcu o jeho možnosti podať na príslušný súd žalobu o určenie charakteru jeho úrazu, čo odmietol.

22. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

23. Žalobca sa k vyjadreniu žalovanej vyjadril podaním z 05. augusta 2019.

24. Zotrvál na dôvodoch uvádzaných v kasačnej sťažnosti; napadnutý rozsudok, ako aj obe správne rozhodnutia považoval i naďalej za nezákonné. Opätovne zdôraznil, že to, či sú, alebo nie sú splnené podmienky pre priznanie úrazovej dávky patrí do výlučnej pôsobnosti Sociálnej poisťovne, a to aj v prípade, ak existuje spornosť medzi zamestnancom a zamestnávateľom o existenciu pracovného úrazu podľa Zákonníka práce. Existencia pracovného úrazu podľa § 8 zákona č. 461/2003 Z.z. nie je súkromnoprávnym sporom medzi zamestnancom a zamestnávateľom s tým, že o existencii tejto právnej skutočnosti nerozhoduje súd v rámci civilného súdnictva (CSP). V úrazovom dávkovom konaní sa aplikuje pracovný úraz podľa § 8, a nie pracovný úraz podľa § 195 Zákonníka práce. K argumentu žalovanej, že zamestnávateľ nie je účastníkom dávkového konania, nemá procesné práva a že môže byť ukrátený na svojich bližšie nešpecifikovaných právach žalobca uviedol, že zamestnávateľ má v rámci úrazového poistenia iba postavenie platiteľa, bez akýchkoľvek ďalších práv, v súvislosti s čím poukázal na § 238 ods. 1-3 zákona č. 461/2003 Z.z. Skutočnosť, že dôjde k výplате dávok z úrazového poistenia zamestnávateľa nemá žiaden dopad do právnej sféry zamestnávateľa a nie je priznaním úrazovej dávky ani jej výplatom nijako ohrozené akékoľvek právo alebo oprávnený záujem zamestnávateľa. K argumentácii žalovanej, že jej rozhodnutie nemá takú právnu silu, aby mohlo zaväzovať k povinnostiam zamestnávateľov poškodených v zmysle § 83 zákona č. 461/2003 Z.z., dodal, že rozhodnutie o úrazovej dávke je individuálny správny akt, ktorý priznáva adresátovi nárok voči Sociálnej poisťovni, nie voči zamestnávateľovi. K odkazu žalovanej na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalobca uviedol, že táto judikatúra je prekonaná v kontexte, na čo poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 87/2014, podľa ktorého cit.: „ (...) Najvyšší súd vychádzal z premisy, že zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva oprávnenie Sociálnej poisťovne rozhodovať o tom, či úraz bol pracovným úrazom. Ústavný súd nesúhlasí s týmto tvrdením najvyššieho súdu, pretože ak Sociálna poisťovňa rozhoduje o priznaní úrazovej dávky, čo nepochybne patrí do jej právomoci, musí sa v rámci predbežnej otázky vysporiadať so skutočnosťou, či došlo k pracovnému úrazu, keďže pracovný úraz je v takom prípade rozhodnou právnou skutočnosťou a ako jedna z materiálnych podmienok tvorí imanentnú súčasť zákonnej dávkovej schémy pre priznanie úrazovej dávky.“ Ohľadom popretia pracovného úrazu zamestnávateľom z dôvodu neexistencie evidencie úrazu mal žalobca za to, že takéto popretie je neúčinné, keďže poukazuje na nesplnenie povinnosti zamestnancov, respektíve zamestnávateľa, ale nie je dôkazom o neexistencii pracovného úrazu. Tiež mal za to, že ustálenie toho, či došlo k pracovnému úrazu podľa § 8 zákona č. 461/2003 Z.z. nie je predbežnou otázkou v dávkovom konaní, o ktorej je príslušný rozhodovať iný orgán, ale ide o predbežnú otázku, o ktorej môže rozhodnúť iba Sociálna poisťovňa. Táto navyše ani nie je subjektom, ktorý môže dať súdu podnet na začatie tohto súdneho konania, a preto je povinná vždy, ak nie rozhodnúť, tak aspoň si urobiť úsudok o tejto otázke, a to bez toho, aby odkazovala poškodeného na súdne konanie a prerušovala dávkové konanie. Pre spresnenie žalobca dodal, že rozhodnutie (úsudok) Sociálnej poisťovne o existencii pracovného úrazu podľa § 8 zákona č. 461/2003 Z.z. nie je záväzné pre civilný súd pri rozhodovaní podľa § 195 Zákonníka práce, a pokiaľ má zamestnávateľ za to, že jeho práva sú ohrozené a existuje naliehavý právny záujem, môže požiadať súd o vydanie rozsudku, ktorý bude záväzný medzi zamestnávateľom a zamestnancom.

V.

25. Vyjadrenie žalobcu bolo doručené žalovanej na vedomie dňa 02. septembra 2019.

VI.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

27. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

28. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

29. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

30. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

31. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

32. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z 19. februára 2018, Číslo: 27168-8/2018-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava z 23. októbra 2017, číslo 24343-12/2017-BAM. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán rozhodol podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že žalobca, ktorý bol uznaný za dočasne práceneschopného odo dňa 02. februára 2017, nemá nárok na úrazový príplatok v dôsledku úrazu z 31. januára 2017.

33. Zákon č. 461/2003 Z.z. vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia (§ 1).

34. Podľa § 2 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z., sociálne poistenie podľa tohto zákona je úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len "pracovný úraz") a choroby z povolania.

35. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., pracovný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré

a/ zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi, 26) [odkaz na § 194 Zákonníka práce]

b/ fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2 utrpela pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

36. Podľa § 128 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z., poisťné na úrazové poistenie platí zamestnávateľ.
37. Podľa § 83 zákona č. 461/2003 Z.z., poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 a fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2, ak utrpeli pracovný úraz alebo sa u nich zistila choroba z povolania.
38. Podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z.z., zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania bol uznaný za dočasne práceneschopného, má nárok na úrazový príplatok od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak má nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu 51) alebo nárok na výplatu nemocenského z nemocenského poistenia.
39. Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav vecí, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.
40. Podľa § 195 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.
41. Podľa § 195 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní vecí objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.
42. Podľa § 196 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu vecí, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.
43. Podľa § 196 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže ako dôkaz použiť výpoveď svedkov, ktorých pred výpoveďou poučí o ich povinnosti vypovedať pravdivo a nič nezamľčať a o právnych následkoch nepravdivej výpovede.
44. Podľa § 196 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z., účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu vecí.
45. Podľa § 196 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z., organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy v vzájomnej súvislosti.
46. Podľa § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol iný príslušný orgán, je organizačná zložka Sociálnej poisťovne takýmto rozhodnutím viazaná; inak si organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.
47. Podľa § 198 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., organizačná zložka Sociálnej poisťovne si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, priestupok, správny delikt, alebo o osobnom stave fyzickej osoby, ak patrí o ňom rozhodovať súdu.
48. Podľa § 227 ods. 3 veta prvá zákona č. 461/2003 Z.z., poistenec je povinný príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku, trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu.

49. Podľa § 17 ods. 1 písm. a/ zákona č. 124/2006 Z.z, zamestnanec je povinný bezodkladne oznámiť zamestnávateľovi vznik pracovného úrazu alebo služobného úrazu 20) (ďalej len "pracovný úraz"), ktorý utrpel, ak mu to dovoľuje jeho zdravotný stav.

50. Najvyšší súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného administratívneho spisu mal preukázané, že žalobca podaním z 21. apríla 2017, doručeným prvostupňovému správne orgánu dňa 24. apríla 2017, požiadal o priznanie úrazovej dávky - úrazového príplatku. Tiež bolo zistené, že

- listom z 05. mája 2017 prvostupňový správny orgán vyzval zamestnávateľa žalobcu o doručenie oznámenia poistnej udalosti a záznamu o registrovanom pracovnom úraze,
- zamestnávateľ žalobcu listom z 12. mája 2017 oznámil, že neregistruje poškodenie zdravia žalobcu,
- následne prvostupňový správny orgán listom z 29. mája 2017 opätovne vyzval zamestnávateľa žalobcu, aby sa tento vyjadril, či aj vzhľadom na tvrdenia žalobcu (oznámenie pracovného úrazu svojej kolegyni - p. U. F., záznam pracovného úrazu v Evidenčnej knihe priebehu služieb, kamerový záznam, telefonické oznámenie pracovného úrazu zamestnávateľovi nasledujúci deň, t.j. 01. februára 2017) trvá na svojom vyjadrení o neregistrovaní pracovného úrazu žalobcu,
- zamestnávateľ listom z 09. júna 2017 oznámil, že neeviduje pracovný úraz žalobcu, poukázal na povinnosť zamestnanca bez zbytočného odkladu oznámiť vznik pracovného úrazu s tým, že v tomto prípade k oznámeniu pracovného úrazu týmto spôsobom nedošlo,
- prvostupňový správny orgán listom zo 14. júna 2017 oznámil žalobcovi neuznanie pracovného úrazu zo strany zamestnávateľa s tým, že pracovnoprávne spory prejednávajú a rozhodujú súdy; v tomto zmysle bol žalobca vyzvaný, aby v lehote 15 dní od doručenia výzvy preukázal podanie určovacej žaloby na súd,
- k listu sa vyjadril žalobca dňa 06. júla 2017 uvádzajúc, že určovaciu žalobu nepodal a požiadal, aby správny orgán vykonal riadne dokazovanie a rozhodol o priznaní úrazovej dávky,
- prvostupňový správny orgán následne rozhodnutím zo 07. augusta 2017, č. 24343-13/2017-BAM prerušil konanie z dôvodu, že v zákonom stanovenej lehote nemožno presne a úplne zistiť skutkový stav veci,
- následne dňa 19. septembra 2017 sa uskutočnilo ústne pojednávanie, na ktorom bol vypočutý žalobca, zamestnávateľ žalobcu, ako aj žalobcom navrhnutý svedok p. U. F.,
- prvostupňový správny orgán dňa 23. októbra 2017, pod číslom 24343-12/2017-BAM vydal rozhodnutie, ktorým rozhodol, že žalobca nemá nárok na úrazový príplatok v dôsledku úrazu z 31. januára 2017 z dôvodu, že žalobca nepreukázal vznik pracovného úrazu a nepredložil správne orgánu relevantné dôkazy potrebné na vznik nároku na danú dávku,
- žalobca podal voči predmetnému rozhodnutiu odvolanie, ktorému prvostupňový správny orgán nevyhovel a vec predložil dňa 11. decembra 2017 žalovanej ako odvolaciemu orgánu,
- žalovaná v priebehu odvolacieho konania listom z 29. januára 2018 vyzvala zamestnávateľa žalobcu, aby sa vyjadril, či trvá na svojom pôvodnom stanovisku, že žalobca dňa 31. januára 2017 pracovný úraz neutrpel. Svoju výzvu opierala o výpoveď p. U. F., že žalobca jej pri striedaní na obchádzke oznámil, že počas výkonu práce spadol s tým, že táto informácia vyplývala aj zo zápisu priebehu služby, kde bolo uvedené cit.: „počas obchádzky som spadol a utrpel pracovný úraz“, ako aj z lekárskeho vyšetrenia, ktorému sa žalobca podrobil dňa 02. februára 2017, kde je uvedené cit.: „včera večer si buchol pr. členok v práci.“
- zamestnávateľ listom z 09. februára 2018 zotrval na svojich pôvodných stanoviskách pripojených k veci, uvádzajúc, že p. U. F. tiež vo výpovedi uviedla, že úraz nevidela, ráno sa so žalobcom normálne rozišli domov a tiež, že do záznamu mal pracovný úraz zapísať iný pracovník. Dodal, že samotný záznam bol zapísaný do knihy úrazov dodatočne s odstupom niekoľkých dní iným zamestnancom na žiadosť žalobcu,
- žalovaná následne rozhodnutím z 19. februára 2018, Číslo: 27168-8/2018-BA, zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 23. októbra 2017, číslo 24343-12/2017-BAM.

51. Najvyšší súd po vyhodnotení námietok uvedených v kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojených administratívnych spisov

konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od argumentov a relevantných právnych záverov uvádzaných krajským súdom vo veci samej, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

52. V predmetnej veci bolo potrebné vyriešiť otázku, či žalobca splnil podmienky na priznanie úrazovej dávky - úrazového príplatku s tým, že v kontexte na toto posúdenie sa vynárajú predovšetkým dve základné otázky, prvá - primárna otázka sa týka hmotnoprávneho základu, a teda, či v predmetnej veci sa jedná o pracovný úraz a druhá - sekundárna otázka sa dotýka skôr procesného aspektu prejednávanej veci v tom zmysle, či Sociálna poisťovňa je oprávnená rozhodovať o tom, že došlo k pracovnému úrazu, alebo toto posúdenie prináleží výlučne všeobecnému súdu, ktorý túto otázku vyrieši v rámci pracovnoprávneho (súkromného) sporu.

53. Najvyšší súd na úvod vo vzťahu k sekundárnej otázke poukazuje na to, že nároky zamestnanca plynúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania vychádzali z pracovného (teda súkromnoprávneho) vzťahu upraveného Zákonníkom práce a pokiaľ boli tieto nároky medzi účastníkmi pracovnoprávneho vzťahu sporné, prejednávali a rozhodovali o nich sudy. Podľa § 198 ods. 1 písm. a/ až d/ Zákonníka práce v znení účinnom do 31. decembra 2003 išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobok alebo stratu na dôchodku (počas práceneschopnosti a po skončení práceneschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity), za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu. K zásadnej zmene došlo prijatím zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01. januára 2004, ktorý vo svojej podstate zasiahol aj do právomoci súdu v týchto veciach. Týmto zákonom [bod 27 ustanovenia § 294 zákona č. 461/2003 Z.z. (Zrušovacie ustanovenia)] bolo (okrem iného) zrušené ustanovenie § 198 ods. 1 písm. a/ až c/ Zákonníka práce a tiež jeho ustanovenia § 199 až 213, takže jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania zostala len vecná škoda a ostatné nároky sú upravené v zákone č. 461/2003 Z.z., pričom nároku za stratu na zárobok alebo za stratu na dôchodku zodpovedajú nároky na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.), respektíve nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.). Od účinnosti novej právnej úpravy, t. j. od 01. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o ďalších úrazových dávkach uvedených v Prvej časti, Štvrtej hlave zákona) rozhoduje Sociálna poisťovňa; príslušnosť na prejednanie a rozhodovanie v týchto veciach jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 177 menovaného zákona, podľa ktorého na konanie vo veciach sociálneho poistenia sú vecne príslušné organizačné zložky Sociálnej poisťovne. Ide o konanie vo veciach dávkových v zmysle ustanovenia § 172 ods. 3 písm. a/ zákona. S účinnosťou od 01. januára 2004 je teda Sociálna poisťovňa ako verejnoprávna inštitúcia vykonávateľom sociálneho poistenia a v rámci neho úrazového poistenia. Súčasná právna úprava už nemá charakter odškodnenia spočívajúceho v náhrade škody, ale je koncipovaná ako poistný systém prevažne kompenzačného charakteru. Podľa § 16 zákona č. 461/2003 Z.z. povinne úrazovo poistený je zamestnávateľ, ktorý zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu vykonávajúcu zárobkovú činnosť v pracovnoprávnom vzťahu, v štátnozamestnaneckom pomere, v členskom pomere, ktorého súčasťou je aj pracovný vzťah k družstvu, v služobnom pomere okrem fyzickej osoby, ktorá je sudca alebo prokurátor alebo ktorý zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu vykonávajúcu zárobkovú činnosť, ktorou je výkon verejnej funkcie podľa osobitných predpisov. Nárok na úrazové dávky z úrazového poistenia zamestnávateľa má zamestnanec po splnení podmienok ustanovených zákonom č. 461/2003 Z.z. Úrazové poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa, a tá je povinná plniť zamestnancovi v rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa. Z úrazového poistenia sa poskytujú úrazové dávky, a to úrazový príplatok (§ 85 - § 87 zákona), úrazová renta (§ 88 - § 89a zákona), jednorazové vyrovnanie (§ 90 - § 91 zákona), pozostalostná úrazová renta (§ 92 - § 93 zákona), jednorazové odškodnenie (§ 94 zákona), pracovná rehabilitácia a rehabilitačné (§ 95 - § 96 zákona), rekvalifikácia a rekvalifikačné (§ 97 - § 98 zákona), náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 99 zákona s tým, že tento typ úrazovej dávky je samostatne upravený v zákone č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov), náhrada nákladov spojených s liečením (§ 100 zákona),

náhrada nákladov spojených s pohrebom (§ 101 zákona).

54. Podmienka nároku na úrazový príplatok spočíva v tom, že zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania bol uznaný za dočasne práceneschopného, má nárok na úrazový príplatok od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak má nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu alebo nárok na výplatu nemocenského z nemocenského poistenia.

55. V tomto smere najvyšší súd ďalej uvádza, že nakoľko súčasná právna úprava už nemá charakter odškodnenia spočívajúceho v náhrade škody, ale je koncipovaná ako poistný systém prevažne kompenzačného charakteru, Sociálna poisťovňa, ako orgán aplikácie práva v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. rozhoduje o jednotlivých nárokoch plynúcich z tohto zákona. Jedným z týchto nárokov je aj úrazový príplatok s tým, že ak žiadateľ požiada o tento typ úrazovej dávky, Sociálna poisťovňa ako príslušný orgán rozhoduje o tom, či tento žiadateľ spĺňa podmienky na jej priznanie, pričom kľúčovou otázkou, ktorú je v rámci tohto konania zásadné posúdiť je otázka, či zamestnanec (na účely dávkového konania vystupujúci v procesnej pozícii žiadateľa) bol uznaný za dočasne práceneschopného práve v dôsledku pracovného úrazu (alebo choroby z povolania). To, či došlo k pracovnému úrazu však Sociálna poisťovňa posudzuje ako otázku predbežnú (§ 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.), ale nerozhoduje o tom, nakoľko to, či došlo, alebo nedošlo k pracovnému úrazu je otázkou dotýkajúcou sa výlučne zamestnávateľa a zamestnanca, a teda má rozmer pracovno-právny. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. nevyplýva oprávnenie Sociálnej poisťovne rozhodovať o tom, či určitý úraz bol pracovným úrazom. Spor o určenie, či k úrazu zamestnanca došlo následkom pracovného úrazu, je sporom pracovno-právnym, o ktorom rozhodujú súdy v civilnom súdnom konaní. Na také konanie je príslušný v prvom stupni okresný súd. Sociálna poisťovňa na základe úrazového poistenia rozhoduje o priznaní úrazových dávok len v prípadoch preukázania poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu. Najvyšší súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2013, sp. zn. 3Cdo/159/2011, podľa ktorého cit.: „Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 65/2006, ktorý bol uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/2007 uviedol, že „spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom, ktorý rieši základ nároku poškodeného zamestnanca na jednotlivé plnenia, vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, treba považovať aj naďalej (pozn. dovolacieho súdu: t. j. aj za účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z.) za spor vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu, ktorý rieši súd v občianskom súdnom konaní“. V odôvodnení uvedeného rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že i keď si sociálna poisťovňa pri rozhodovaní v dávkových veciach v zmysle § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. môže sama urobiť úsudok o niektorej predbežnej otázke (teda aj pokiaľ ide o určenie rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu vzniknutú pracovným úrazom), nie je oprávnená samostatným rozhodnutím odstrániť spornosť týkajúcu sa rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu ním spôsobenú. Rozhodnúť o tejto spornej otázke môže len súd v občianskom súdnom konaní; jeho rozhodnutím súdu je potom sociálna poisťovňa viazaná.“ Pokiaľ žalobca nepodal určovaciu žalobu na všeobecnom súde, potom prvostupňový správny orgán správne postupoval podľa § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a urobil si o tom, či v predmetnej veci došlo ku vzniku pracovného úrazu, sám úsudok, čomu zodpovedalo aj vykonané dokazovanie. Rozhodnúť však o tom, či došlo k pracovnému úrazu nebol oprávnený, keďže to prináleží výlučne všeobecnému súdu. V tomto smere aj s odkazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. septembra 2014, sp. zn. I. ÚS 87/2014-43 najvyšší súd uvádza, že správne orgány oboch stupňov sa v rámci predbežnej otázky riadne a dostatočným spôsobom vysporiadali so skutočnosťou, či došlo k pracovnému úrazu. Navyše, aj sám žalobca vo vyjadrení z 05. augusta 2019 pripustil, že vyriešenie otázky, či došlo k pracovnému úrazu, alebo nie, patrí do právomoci civilného súdu, keď uvádzal cit.: „(...) Len pre spresnenie poukazujeme na skutočnosť, že rozhodnutie (úsudok) Sociálnej poisťovne o existencii pracovného úrazu podľa § 8 zákona o sociálnom poistení nie je záväzná pre civilný súd pri rozhodovaní podľa § 195 Zákonníka práce, a pokiaľ má zamestnávateľ za to, že jeho práva sú ohrozené a existuje naliehavý právny záujem, môže požiadať súd o vydanie rozsudku, ktorý bude záväzný medzi zamestnávateľom a zamestnancom.“ Z uvedeného potom vyplýva, že žalobca pripustil možnosť obrátiť sa na civilný súd zo strany zamestnávateľa (teda pokiaľ by Sociálna poisťovňa vyhovelá žiadosti o úrazový príplatok a

zamestnávateľ by mal pochybnosť o úsudku Sociálnej poisťovne čo do posudzovania pracovného úrazu), ale na druhej strane túto možnosť z pohľadu žiadateľa o dávku za predpokladu, že žiadosť bude zamietnutá vylučuje.

56. Vo vzťahu k primárnej otázke, teda či žalovaná správne na základe vykonaného dokazovania dospela k záveru, že k pracovnému úrazu nedošlo, najvyšší súd po preskúmaní veci vyhodnotil, že napadnuté rozhodnutie žalovanej má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle zákona, napadnuté rozhodnutie vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené. V predmetnej veci nebolo možné postupovať inak, ako súhlasiť so závermi prijatými krajským súdom v napadnutom rozhodnutí, že napadnuté rozhodnutie žalovanej bolo vydané v súlade so zákonom; krajský súd dospel k správne záveru, že rozhodnutie žalovanej bolo vydané v súlade so zákonom, je riadne odôvodnené a žalovaná v ňom dostatočným spôsobom vyjadrila svoje úvahy relevantné pre rozhodnutie.

57. Najvyšší súd bez toho, aby opakoval závery oboch správnych orgánov, ako aj krajského súdu, len pre zdôraznenie ich správnosti uvádza, že dôkazné bremeno na preukázanie skutočností rozhodujúcich pre vznik nároku na dávku je na poistencovi, v danom prípade žalobcovi, ktorý si ju uplatnil (§ 196 ods. 6 v spojení s § 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z.). Pokiaľ si žalobca teda uplatnil nárok na úrazový príplatok, bolo jeho povinnosťou preukázať všetky relevantné skutočnosti na jeho priznanie. V prvom rade mal preukázať, že dňa 31. januára 2017 došlo k pracovnému úrazu a v tejto súvislosti doložiť do dávkového konania všetky relevantné listiny podporujúce ním tvrdený záver. Z obsahu administratívneho spisu a jednotlivých listín v ňom založených však táto skutočnosť nevyplýva, navyše sám žalobca si vo svojich vyjadreniach odporuje. Vznik pracovného úrazu nedokazuje lekárska správa U. M. z 02. februára 2017 a rovnako tiež potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti U. B. z 02. februára 2017 (z toho dôvodu aj výsluch U. B. by bol bezpredmetný). Rovnako aj výsluch C. N.Á. by bol nedôvodný, keďže tento pracovný úraz nevidel. Čo sa týka kamerového záznamu spoločnosti F.M. Slovenská, s.r.o., na ktorý odkazoval žalobca a ktorý mal potvrdzovať úraz žalobcu, najvyšší súd uvádza, že bolo na žalobcovi si tento záznam obstaráť, pokiaľ tak neurobil, vystavil sa riziku, že neskôr už bude tento záznam vymazaný. Na tomto mieste súd uvádza, že záznamy z bezpečnostného kamerového systému sa ukladajú na serveri, ktorý je na túto činnosť určený. Ak záznam z bezpečnostného kamerového systému nie je využitý na účely trestného konania, alebo konania o priestupkoch, je automaticky zlikvidovaný premazaním najneskôr v lehote 15 dní odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom bol záznam vyhotovený. Zároveň súd dodáva, že každá osoba, ktorej obraz je zaznamenaný na kamerovom systéme má právo požadovať a mať k dispozícii kópiu vlastných osobných údajov zo záznamu. Každá osoba, zachytená bezpečnostným kamerovým systémom, má právo požadovať túto nahrávku, na základe písomnej žiadosti adresovanej prevádzkovateľovi obsahujúca špecifikáciu požadovaného záznamu čo do dátumu, časového rozpätia a priestorového určenia s tým, že prevádzkovateľ je povinný poskytnúť záznam do jedného mesiaca od doručenia príslušnej žiadosti. Ďalej najvyšší súd poukazuje na žiadosť o priznanie úrazového príplatku z 21. apríla 2017, v ktorej žalobca uvádza, že úraz oznámil svojej kolegyni p. U. F., ktorá vykonala ďalšiu obchádzku v ranných hodinách po areáli spoločnosti za žalobcu s tým, že vznik pracovného úrazu je riadne zaznamenaný v Evidenčnej knihe priebehu služieb. Na druhej strane žalobca na ústnom pojednávaní pred správnym orgánom konanom dňa 19. septembra 2017 uvádzal, že sa šmykol a spadol, neprikladal tomu vážnosť, myslel, že to prejde, úraz do knihy nezapísal, lebo neprikladal tomu väčšiu dôležitosť. Na ústnom pojednávaní tiež vypočutá svedkyňa p. F. uviedla, že úraz nevidela, ráno sa normálne rozišli domov; do záznamu mal pracovný úraz zapísať iný pracovník, ktorý už u zamestnávateľa nepracuje, poškodený (žalobca) riadne doslúžil zmenu. V súdnom spise sa tiež nachádza list žalobcu, ktorým žalobca opisuje priebeh pracovného úrazu s tým, že po prvýkrát v priebehu konania (teda vrátane dávkového konania) uvádza, že pracovný úraz zapísal do knihy úrazov, ktorú zamestnávateľ vymenil. V tomto smere najvyšší súd uvádza, že pokiaľ zamestnávateľ k takýmto postupom aj pristúpil, žalobca mal možnosť sa priamo obrátiť so svojím podnetom na príslušný orgán inšpekcie práce (§ 150 Zákonníka práce). V opačnom prípade bez ďalšieho nie je možné takéto skutočnosti hodnotiť ako relevantné.

58. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd považuje správnym orgánom vykonané

dokazovanie v tomto rozsahu za dostačujúce a svojím rozsahom zodpovedajúce dávkovému konaniu. Najvyšší súd opakuje, že žalobcovi nič nebránilo obrátiť sa žalobou na všeobecný súd o určenie, že určitý úraz je pracovný.

59. Vo vzťahu k záveru krajského súdu, podľa ktorého sa mal v zmysle lekárskej správy U. M. stať pracovný úraz dňa 01. februára 2017, a nie 31. januára 2017, tak ako bol nahlásený žalobcom pri podaní žiadosti o priznanie úrazového príplatku s tým, že v tomto smere krajský súd rozhodol na základe nových skutkových zistení, najvyšší súd uvádza, že nešlo o nové skutkové zistenia. Jednalo sa totiž o skutočnosť, ktorá vyplývala z obsahu administratívneho spisu a navyše o listinu, ktorú predložil samotný žalobca. Za tohto stavu rozhodne nemohlo ísť o novú skutočnosť, o ktorej nemal žalobca vedomosť.

60. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobcu za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

61. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

62. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.